

Briuselis, 2022 m. vasario 16 d.
(OR. en)

6320/22

Tarpinstitucinė byla:
2022/0042 (NLE)

ENV 135
COMER 16
MI 115
ONU 24

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPRez
gavimo data:	2022 m. vasario 16 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2022) 62 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl TARYBOS SPRENDIMO dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos ketvirtojo susitikimo antroje dalyje, dėl sprendimo, kuriuo pagal tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalį nustatomos su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, priėmimo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2022) 62 final.

Priedama: COM(2022) 62 final

Briuselis, 2022 02 16
COM(2022) 62 final

2022/0042 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos ketvirtojo susitikimo antroje dalyje, dėl sprendimo, kuriuo pagal tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalį nustatomos su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, priėmimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas yra susijęs su sprendimu, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos ketvirtąjį susitikimą antroje dalyje (COP4.2), dėl numatomo priimti sprendimo, kuriuo nustatomos tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalyje nurodytoms gyvsidabriu ar gyvsidabrio junginiais užterštomis atliekoms (toliau – gyvsidabriu užterštos atliekos) taikomos slenkstinės vertės.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio

Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio (toliau – Susitarimas) yra pagrindinė tarptautinė teisinė sistema, kuria siekiama apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo gyvsidabrio ir gyvsidabrio junginių, dėl žmogaus veiklos išmetamų į orą ir išleidžiamų į vandenį bei žemę. Ji apima visą gyvsidabrio gyvavimo ciklą nuo pirminės gyvsidabrio kasybos iki gyvsidabrio atliekų šalinimo. Susitarimas įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 16 d. Europos Sąjunga ir visos jos valstybės narės yra Susitarimo šalys¹.

Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad tame susitarime gyvsidabrio atliekomis laikomos cheminės medžiagos arba objektai: a) kurie sudaryti iš gyvsidabrio arba gyvsidabrio junginių, b) kuriuose yra gyvsidabrio arba gyvsidabrio junginių arba c) kurie užteršti gyvsidabriu arba gyvsidabrio junginiais tokiu mastu, kad viršijamos Šalių konferencijos apibrėžtos slenkstinės vertės, ir kurie yra šalinami, kuriuos ketinama šalinti arba kurie turi būti šalinami vadovaujantis nacionalinės teisės arba Susitarimo nuostatomis. Šioje nuostatoje taip pat nurodyta, kad ši gyvsidabrio atliekų apibrėžtis neapima kasybos, išskyrus pirminę gyvsidabrio gavybą, metu susidarančių atliekų (nuodangų, uolienu atliekų ir atsijų), nebent gyvsidabrio kiekis jose yra didesnis nei Šalių konferencijos nustatytos slenkstinės vertės.

Susitarimo 11 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad atliekos, atitinkančios 11 straipsnio 2 dalyje pateiktą gyvsidabrio atliekų apibrėžtį, turi būti tvarkomos aplinkai saugiu būdu.

COP trečiajame susitikime (2019 m. lapkričio 25–29 d.) priimtas Sprendimas MC-3/5², kuriame nustatyta, kad:

viena vertus, visos atliekos, kurias sudaro gyvsidabris arba jo junginiai arba kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ar jo junginių, atitinka Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje pateikta „gyvsidabrio atliekų“ apibrėžtį, neatsižvelgiant į jose esantį gyvsidabrio ar jo junginių kiekį. Kalnakasybos, išskyrus pirminę gyvsidabrio gavybą, nuodangoms ir uolienu atliekoms slenkstinių verčių nustatyti nereikia, o tai reiškia, kad jos patenka į Susitarimo 11 straipsnio taikymo sritį.

Kita vertus, kadangi dėl gyvsidabriu ar gyvsidabrio junginiais užterštų atliekų (toliau – gyvsidabriu užterštos atliekos), įskaitant kasybos, bet ne pirminės gyvsidabrio gavybos, atsijas

¹ 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/939 dėl Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 142, 2017 6 2, p. 4).

² Decision MC-3/5 *Mercury waste thresholds*, „Report of the Conference of the Parties to the Minamata Convention on Mercury on the work of its third meeting“ („Su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos antrojo posėdžio veiklos ataskaita“), UNEP/MC/COP.3/23, 2020 01 07, skelbiamas šiuo adresu https://www.mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/final_report/UNEP-MC-COP-3-23-Report-EN.pdf

(toliau – kasybos atsijos), Šalims susitarti nepavyko, per antrąjį COP susitikimą (2018 m. lapkričio 19–23 d.) įsteigta techninė ekspertų grupė laikotarpiu tarp sesijų prieš ketvirtąjį susitikimą turi tęsti diskusijas dėl taikytinų slenkstinių verčių.

2.2. Šalių konferencija

Susitarimo šalių konferencija (toliau – COP) atlieka Susitarime jai pavestas funkcijas ir tuo tikslu svarsto ir, *inter alia*, imasi visų papildomų veiksmų, kurių gali prireikti siekiant Susitarimo tikslų, įskaitant atitinkamų rekomendacijų priėmimą.

Pagal Susitarimo 28 straipsnį ir Sprendimą MC-1/1 dėl darbo tvarkos taisyklių, kuri COP priėmė per savo pirmąjį susitikimą (2017 m. rugsėjo 24–29 d.), kiekviena Šalis turi po vieną balsą. Tačiau Sąjunga, kaip regioninė ekonominės integracijos organizacija, kai sprendžiami jos kompetencijai priskirti klausimai, savo teisę balsuoti įgyvendina turėdama tiek balsų, kiek yra jos valstybių narių, kurios yra Susitarimo šalys. Sąjunga neturi teisės balsuoti, jei kuri nors jos valstybė narė pasinaudoja savo teise balsuoti, ir atvirkščiai.

2.3. Numatomas Šalių konferencijos aktas

Ekspertams atlikus pirmiau minėtą darbą tarp sesijų, Konvencijos sekretoriatas parengė specialią ataskaitą, į kurią įtrauktas COP sprendimo dėl gyvsidabrio atliekų slenkstinių verčių projektas, numatomas svarstyti ir galbūt priimti COP4.2 (toliau – numatomas aktas)³.

Numatomu aktu bus nustatytos slenkstinės vertės ir pagal jas bus galima nustatyti, kurioms gyvsidabriu užterštoms atliekoms taikomas Susitarimo 11 straipsnis. Atitinkamai numatomame akte bus išsamiau apibrėžta su atliekomis susijusių Susitarimo nuostatų, visų pirma jo 11 straipsnio 3 dalies dėl pareigos atitinkamas gyvsidabrio atliekas apdoroti aplinkai saugiu būdu, taikymo sritis.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Siūloma pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi, yra pritarti, kad ketvirtojo COP susitikimo antroje dalyje būtų priimtas numatomas aktas, atitinkantis ES *acquis*.

Iš tiesų, nors numatomas aktas papildys Sprendimą MC-3/5 tuo, kad jis bus taikomas kitos kategorijos gyvsidabrio atliekoms, t. y. gyvsidabriu užterštoms atliekoms, ši siūloma pozicija visiškai atitinka rengiantis COP.3 priimtą ES poziciją, kuri buvo labai svarbi rengiant šį sprendimą ir kurioje jau aptartas tokioms atliekoms taikomos slenkstinės vertės klausimas⁴.

Gyvsidabrio atliekos reglamentuojamos ES lygmeniu, būtent 2017 m. gegužės 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/852 dėl gyvsidabrio, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1102/2008⁵, 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų⁶, 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo, iš dalies keičiančia Direktyvą

³ UNEP/MC/COP.4/8

⁴ Žr. 2019 m. lapkričio 21 d. Tarybos sprendimą (ES) 2019/2119 dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi trečiajame Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos susitikime dėl sprendimo, kuriuo nustatomos su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, priėmimo, kaip nurodyta tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalyje (OL L 3210, 2019 12 11, p. 117).

⁵ OL L 137, 2017 5 24, p. 1.

⁶ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

2004/35/EB⁷, ir 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimu 2000/532/EB, keičiančiu Sprendimą 94/3/EB, nustatantį atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį, ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatantį pavojingų atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų 1 straipsnio 4 dalį⁸.

Atliekų srities ES teisės aktai grindžiami Direktyvos 2008/98/EB 13 ir 17 straipsniuose nustatyto pagrindiniu įpareigojimu, pagal kurį valstybės narės privalo imtis būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog atliekos būtų tvarkomos nekeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nekenkiant aplinkai. Šiomis nuostatomis įgyvendinamas Susitarimo 11 straipsnio 3 dalyje nustatytas įpareigojimas tvarkyti atliekas aplinkai saugiu būdu.

Iš tiesų, nors ES įnašas rengiant Susitarimą, įskaitant jo nuostatas dėl gyvsidabrio atliekų, buvo labai svarbus ir nors ES ekspertai reikšmingai prisidėjo prie pirmiau minėtų tarp sesijų vykusių ekspertų diskusijų, atliekų srities ES *acquis* nuostatos yra griežtesnės nei Susitarimo 11 straipsnis, nes visos šioje nuostatoje minimos gyvsidabrio atliekos yra reglamentuojamos ES lygmeniu ir turi būti tvarkomos aplinkai saugiu būdu, neatsižvelgiant į jose esantį gyvsidabrio ar gyvsidabrio junginių kiekį.

Sąjungos pozicija būtina todėl, kad, priėmus numatomą aktą, Susitarimo šalys turi jį įgyvendinti.

4. TEISINIS PAGRINDAS

4.1. Procedūrinis teisinis pagrindas

4.1.1. Principai

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigta organė, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“⁹.

4.1.2. Taikymas aptariamuoju atveju

COP yra įsteigta susitarimu, būtent Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio.

Numatomas aktas, kurį COP raginama priimti, yra teisinę galią turintis aktas, nes Susitarimo šalys turi imtis priemonių, kad užtikrintų jo įgyvendinimą ir laikymąsi.

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama.

Todėl siūlomo sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

⁷ OL L 102, 2006 4 11, p. 15.

⁸ OL L 226, 2000 9 6, p. 3.

⁹ 2014 m. spalio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimas, Vokietijos Federacinė Respublika prieš Europos Sąjungos Tarybą, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, 61–64 punktai.

4.2. Materialinis teisinis pagrindas

4.2.1. Principai

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

4.2.2. Taikymas aptariamuoju atveju

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su aplinka.

Todėl siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 192 straipsnio 1 dalis.

4.3. Išvada

Siūlomo sprendimo teisinis pagrindas turėtų būti SESV 192 straipsnio 1 dalis kartu su SESV 218 straipsnio 9 dalimi.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos ketvirtojo susitikimo antroje dalyje, dėl sprendimo, kuriuo pagal tos konvencijos 11 straipsnio 2 dalį nustatomos su gyvsidabrio atliekomis susijusios slenkstinės vertės, priėmimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) Minamatos konvencija dėl gyvsidabrio¹⁰ (toliau – Susitarimas) buvo Sąjungos sudaryta Tarybos sprendimu (ES) 2017/939¹¹ ir įsigaliojo 2017 m. rugpjūčio 16 d.;
- (2) pagal Sprendimą MC-1/1 dėl darbo tvarkos taisyklių, kuri Susitarimo šalių konferencija (toliau – Šalių konferencija) priėmė per pirmąjį susitikimą, Šalys turi dėti visas pastangas, kad visais esminiais klausimais susitartų bendru sutarimu;
- (3) 2019 m. lapkričio 25–29 d. įvykusiame trečiajame Susitarimo šalių konferencijos susitikime buvo priimtas Sprendimas MC-3/5¹², kuriuo nustatytos Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytoms atliekoms, kurios sudarytos iš gyvsidabrio ar gyvsidabrio junginių arba kurių sudėtyje yra gyvsidabrio ar gyvsidabrio junginių, taikomos slenkstinės vertės, ir reikalaujama, kad 2018 m. lapkričio 19–23 d. antrajame Šalių konferencijos susitikime įsteigta techninė ekspertų grupė nustatytų gyvsidabriu ar gyvsidabrio junginiais užterštoms atliekoms (toliau – gyvsidabriu užterštos atliekos), įskaitant kasybos, bet ne pirminės gyvsidabrio gavybos, atsijas, taikomas slenkstines vertes;
- (4) 2022 m. kovo 21–25 d. vyksiančio Susitarimo šalių konferencijos ketvirtojo susitikimo antroje dalyje turėtų būti priimtas sprendimas (toliau – siūlomas sprendimas) dėl Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytų gyvsidabriu užterštų atliekų slenkstinių verčių, kuriomis kartu būtų apibrėžta Susitarimo 11 straipsnio taikymo tokioms

¹⁰ Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio patvirtinta kopija pateikiama adresu <https://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/10/20131010%2011-16%20AM/CTC-XXVII-17.pdf>

¹¹ 2017 m. gegužės 11 d. Tarybos sprendimas (ES) 2017/939 dėl Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio sudarymo Europos Sąjungos vardu (OL L 142, 2017 6 2, p. 4).

¹² Decision MC-3/5 *Mercury waste thresholds*, „Report of the Conference of the Parties to the Minamata Convention on Mercury on the work of its third meeting“ („Su gyvsidabriu atliekomis susijusios slenkstinės vertės, Minamatos konvencijos dėl gyvsidabrio šalių konferencijos antrojo posėdžio veiklos ataskaita“), UNEP/MC/COP.3/23, 2020 01 07, skelbiamas šiuo adresu https://www.mercuryconvention.org/sites/default/files/documents/final_report/UNEP-MC-COP-3-23-Report-EN.pdf

atliekoms sritis. Į Susitarimo 11 straipsnio 2 dalies taikymo sritį patenkančioms gyvsidabriu užterštoms atliekoms pagal to Susitarimo 11 straipsnio 3 dalį turėtų būti taikomas tvarkymo aplinkai saugiu būdu reikalavimas;

- (5) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Šalių konferencijoje, kadangi šis siūlomas sprendimas, jeigu jam bus pritarta, turės teisinę galią, nes Susitarimo šalys turės imtis priemonių, kad įgyvendintų jį nacionaliniu ir (arba) regiono lygmenimis;
- (6) Sąjunga reikšmingai prisidėjo rengiant su atliekomis susijusias Susitarimo nuostatas, taip pat prie Sprendimu MC-3/5 inicijuoto tarp sesijų atliekamo ekspertų darbo, kurio rezultatais remiantis vėliau parengtas siūlomas sprendimas; Sąjungos *acquis* jau nustatytas reikalavimas visas Susitarimo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytas gyvsidabrio atliekas, įskaitant gyvsidabriu užterštas atliekas, tvarkyti nekeliant pavojaus žmonių sveikatai ir nekenkiant aplinkai, neatsižvelgiant į jose esantį gyvsidabrio kiekį;
- (7) Sąjunga turėtų Šalių konferencijos sprendimo priėmimui pritarti tik jei jis atitiktų Sąjungos *acquis*,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Susitarimo šalių konferencijos ketvirtojo susitikimo antroje dalyje, yra pritarti, kad būtų priimtas Sąjungos *acquis* atitinkantis sprendimas dėl gyvsidabriu užterštoms atliekomis taikomų slenkstinių verčių.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*